

Tedavi edilmeyen menisküs lezyonlarının prognozu

Müjdat Enginsu⁽¹⁾, Recai Özdemir⁽²⁾

Menisküs lezyonu semptomları göstererek artroskopi önerilen ve randevu verilen hastalardan randevularına gelmeyen 29 hasta tekrar muayene edilip, sorgulandılar. İki den fazla kilitletmesi ve ısrarla, geçmeyen şişliği olan kişiler bu çalışmaya alınmadılar. Bu hastalardan 7 tanesi 3-6 ay içerisinde hiç şikayetlerinin kalmadığını, 16 tanesi şikayetlerinin kısmen geçtiğini söylerken, 6 tanesi şikayetlerinde hiç değişiklik olmadığını belirttiler. Bunların üç tanesi günlük aktivitelerini dahi azaltmak zorunda kaldıklarını bildirdiler. 12 hasta artroskopi kabul etmezken, 17 hastaya artroskopi uygulandı. 11 hastada meniskal patoloji saptandı. Bunların 2 tanesinde iyileşmiş menisküs lezyonu bulguları vardı.

Anahtar kelimeler: Menisküs lezyonu, artroskopi

Prognosis of the untreated meniscal lesion

Twenty-nine patients who had symptoms suggestive of lesions of the meniscus of the knee were given a date for arthroscopy. Patients who had more than two episodes of locking or had unrelieved swelling were not included in the study. Three-six months after the first examination, we reviewed and reexamined all of them. None of the 29 patients had worse symptoms: 6 had no change in symptoms, 7 had no symptoms (but all of them no longer participated in sports) and the remaining 16 had partial relief of symptoms (but 12 of the 16 no longer participated in sports or had reduced their activity). Three patients remained unable to work. Only 6 of the 29 who had engaged in sports before they had symptoms resumed their normal sports activity. Of the seventeen patients who had an arthroscopy, a meniscal abnormality was found in eleven. In two of these, a healed meniscal lesion was found.

Keywords: Meniscal lesions, arthroscopy

Bulgu ve semptomları menisküs yırtığı düşündüren bazı hastalarda hiç bir tedavi uygulanmadığı halde bu bulgular ortadan kalkmaktadır. Bu durum lezyonun kendiliğinden iyileştiğini veya ilk teşhisin hatalı olduğu şeklinde açıklanabilir. Üçüncü olasılık ise semptomların yatıştığı fakat lezyonların hala var olduğudur. Biz son 12 ay içinde klinik olarak menisküs yırtığı teşhisi koyduğumuz ve artroskopi önererek randevu verdiğimiz hastalardan, randevularına gelmeyenleri tekrar muayeneye çağırarak son durumlarını araştırdık.

Hastalar ve yöntem

Bu çalışmada 29 hastayı (10 K., 19 E.) inceledik. Ortalama yaş (18-40) idi. Hastalardan klinik olarak izole menisküs yırtığı tanısı konulanlar çalışmaya alındı. Bu hastalardan 24 tanesi dizde ağrıdan yakınırken, 10 tanesi spor yapmakla dizinde tekrarlayan şişlik olduğunu, 9 tanesi ise boşalma hissi olduğunu belirttiler. 29 hastanın tümü diz eklemi çizgisinde rahatsızlık hissederken, 15 tanesinde Mc Murray testi, Kellog speed testi (+) idi. Bütün dizler stabildi ve radyografileri normaldi. Hiç bir hastada klinik olarak chondromalasia patella, ligament yetersizliği veya gonartroz düşünüldüreceği bulgu yoktur. Verilen randevuya gelmeyen bu 29 hasta ilk muayeneden altı ay sonra tekrar kontrole çağırılarak yeniden anamnezleri alındı ve tekrar muayene edildiler. Hastalar bu süre içerisinde özel bir cihaz kullanmamıştı ve hiçbirine egzersiz programı uygulanmamıştır. Hastalar ile yaptığımız görüşmede sportif aktivitelerinde olan değişikliklerin ve günlük yaşantılarından oluşan semptomları sorduk. Değerlendirmeyi bu seçeneklere göre yaptık: Daha kötü, aynı, kısmi rahatlama ve hiç semptom kalmadı. Semptomları tamamen ortadan kalkanlara bu bulguların ne zaman geçtiğini ve hala artroskopi isteyip istemediklerini sorduk.

Sonuçlar

29 hastadan 7 tanesi 6-12 hafta içinde hiçbir şikayetlerinin kalmadıklarını; 16 tanesi şikayetlerinin kısmen geçtiğini; 6 tanesi ise hiçbir değişiklik olmadığını belirttiler. Şikayetlerinin arttığını belirten hiç hasta olmadı.

Daha önce spor yaptığını belirten 20 hastadan 14 tanesi sportif aktiviteyi azaltıklarında veya tamamen bıraktıklarında semptomlarında kısmen rahatlama olduğunu veya tamamen ortadan kalktığını belirttiler. Daha önce sporla hiç uğraşmadığını belirten iki hasta şikayetlerinin tamamen geçtiğini ve hafif sportif aktivitelere başladıklarını bildirdiler. Şikayetlerinde hiç bir değişiklik olmadığını söyleyen hastalardan üç tanesi dizdeki ağrıdan dolayı günlük çalışmalarındaki aktivitelerini azaltmak zorunda kaldıklarını belirttiler. Bu hastaların artroskopi sonrası semptomları azaldı ve işlerine geri döndüler.

Kontrol edilen 29 hastadan 12 tanesi artroskopi kesinlikle istemediklerini söylediler. Bu 12 hastanın 7 tanesi hiç şikayeti kalmayan hastalardır. 5 tanesi ise

(1) Bursa Devlet Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Uzman Dr.

(2) Bursa Yüksek İhtisas Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği, Uzman Dr.

sportif aktiviteyi azaltıklarında veya bıraktıklarında semptomları azalanlardır. Sonuçta 17 hastaya artroskopî uygulandı. Bunların 9 tanesinde menisküs yırtığı (4 tanesinde ön boynuz, 3 tanesinde arka boynuz, 2 tanesinde longitudinal yırtık) saptandı. 2 hastada patellar kondromalazi patella 2 hasta iyileşmiş menisküs yırtığı bulguları vardır. 1 hastada menisküsler sağlamken tibia kırıkdağında dejenerasyon bulundu. 3 hastada ise normaldi.

Tartışma

Tedavi edilmemiş menisküs lezyonlarının sonuçta ne olduğu tam olarak bilinmemektedir. Majör yırtıkları semptomsuz olarak devam edebilmektedir, fakat büyük olasılıkla eklemden artroz buna eşlik etmektedir (2, 7, 9, 12). Johnson ve arkadaşları menisektomiden sonraki kötü fonksiyonel sonuçların insidensinin preoperatif dönemdeki semptomlar ile ilişkisini araştırdılar (7). Tapper ve ekibi ile Benedetto, menisektomiden sonra hatta parsiyel menisektomilerden sonra bile eklemden dejeneratif değişikliklerin radyolojik olarak arttığını saptadılar (5, 12).

Hastaların 23 tanesi (%79) semptomlarının hiç kalmadığını veya kısmen geçtiğini belirttiler. Daha önce spor yaptığını belirten 20 hastadan sadece 2 tanesi aynı performansla orjinal sportif aktivitelerini yerine getirebildiklerini söylediler. Bu durum hastaların ameliyattan korkmaları nedeni ile tedaviyi kabul etmediklerini bunun yerine non-operatif tedaviyi tercih ettiklerini gösterdi. Günlük çalışma aktiviteleri azalan 3 hastada ise esas sorun ameliyata kadar geçen süre idi.

Artroskopik bulgular, menisküs lezyonlarının klinik muayene ile teşhisin büyük bir doğrulukla konduğunu gösterdi (1, 6, 11). Artroskopî yapılmadan eskiye göre daha iyi olduğunu söyleyen 12 hasta şöyle değerlendirildi. Bunların bir kısmındaki menisküs yırtıkları 1/3 periferik kısımda idi ve spontan olarak iyileşmişlerdi. Bir kısmı zaten menisküs lezyonu olmayan olgulardı. Diğer bir kısmı ise diz eklemi hareketini ve yükü kısıtlayarak semptomların azalmasını sağlayanlardı ki, bunlara belirli bir rehabilitasyon programı ile yardımcı olunabilirdi.

Özet olarak bu çalışmada, menisküs yırtıklarının semptomlarının (tekrarlayan ısrarlı şişliği olan dizler veya sık sık kilitlenen dizler hariç) zaman içinde iyileşebileceğini göstermektedir. Ancak bunun gerçek bir iyileşme olup olmadığı tartışılmalıdır. Bununla birlikte bu hastaların fiziksel performansları spor yapmalarına yetecek düzeylerde olmamaktadır.

Kaynaklar

1. Anderson, A.F., Lipscoms, A.B.: Clinical Diagnosis of meniscal Tears. Description of a New Manipulative Test. Am. J. Sports Med. 14:291-293, 1986.
2. Anderson, D.R., Newman, A.P., Daniels, A.V.: In Vitro Load Transmission in the canine knee:the Effect of Medial Meniscectomy and Varus Rotation. Knee Surg, Sports Travmatol, Arthroscopy 1:44-50, 1993.
3. Arnoczky, S.P.: Meniscal Healing, Regeneration and Repair. Adv. Orthop. Surg. 5:244-252, 1984.
4. Barber, F.A.: What is the terrible triad. Arthroscopy 8:19-22, 1982.
5. Benedetto, K.P.: Arthroscopic patial Meniscectomy. 1:235-238, 1993.
6. Gillquist, J., Hagberg, G., Oretorp, N.: Arthroscopy in Acute Injuries of the Knee Joint. Acta Orthop. Scand. 48:190-196, 1977.
7. Johnson, R.J., Kettelkamp, D.B., Clark, William and Leaverton, Poul: Factors Affecting Late Results after meniscectomy. J. Bone and Joint Surg. 56-A:719-729, 1974.
8. Lysholm, J., Grryquist, J., Liljedahl, S.O.: Arthroscopy in the Early Diagnosis of Injuries to the knee Joint. Acta Orthop. Scand. 52:111-118, 1981.
9. Noble, J., Hamblen, D.L.: The Pathology of the Degenerate Meniscus Lesion. J. Bone Joint Surg. 57-B(2): 180-186, 1975.
10. Roeddecker, K., Nagelschmidt, M., Koebke, J., Guensche, K.: Meniscal Healing:a Histological Study in Rabbits. Knee Surg, sports Travmatol, Arthroscopy. 1:28-33, 1993.
11. Simonsen, O., Jensen, J., Mouritsen, P., Lauritzen, J.: The Accuracy of Clinical Examination of Injury of the Knee Joint. Injury. 16:96-101, 1984.
12. Tapper, E.M., Hoover, N.W.: Late Results after Meniscectomy. J. Bone Joint Surg. 51-A:517-526, 1969.

Yazışma adresi:

Op. Dr. Müjdat Enginsu
Devlet Hastanesi Ortopedi ve Travmatoloji Kliniği
Bursa, Türkiye